

Õpetajate ja õppejõudude haridustehnoloogilised pädevused

Oktoober 2010

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Eesti Infotehnoloogia Sihtasutus
e-Õppe Arenduskeskus
Raja 4c, Tallinn 12616
www.e-ope.ee
eope@eitsa.ee

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud
Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

Sisukord

<i>Sisukord</i>	2
<i>HT pädevuste enesehindamismudeli selgitus ja kasutamine</i>	3
<i>Mõisted</i>	4
<i>HT pädevuste enesehindamismudeli väljatöötamise ja arendamise tööühm</i>	6
<i>Haridustehnoloogiliste pädevuste enesehindamismudeli lühendatud loetelu</i>	7
<i>HT pädevuste enesehindamismudel</i>	8
1. Õpikeskkonna kujundamine ja õppeprotsessi juhtimine	8
2. Õpetaja ja õppejõu professionaalne areng	11
3. Administratiivne tegevus	12
4. Infoühiskonnas kodanikuna käitumine	13

HT pädevuste enesehindamismudeli selgitus ja kasutamine

Haridustehnoloogiliste pädevuste (edaspidi HT pädevuste) enesehindamismudel on loodud õpetajatele ja õppejõududele eneseanalüüsi vahendiks, mis toetab info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaalaste teadmiste ja oskuste omandamist ning koolitusvajaduse planeerimist.

Enesehindamismudeli rakendamise tulemusena saavad õpetajad ja õppejõud teadlikult oma IKT-teadmiste ja -oskuste arengut juhtida.

E-õppe strateegia rakendamisel kutse- ja kõrghariduses on haridustehnoloogiliste teadmiste ja oskuste arendamine üks põhielement

(<http://www.hm.ee/index.php?popup=download&id=5972>).

Enesehindamine toimub viiel tasemel:

- E taset iseloomustab teadmiste ja oskuste kasutamine tüüpolukordades piiratud viisidel;
- D taset iseloomustab teadmiste ja oskuste kasutamine tüüpolukordades, st juba tuttavates situatsioonides;
- C taset iseloomustab teadmiste ja oskuste eesmärgipärane kasutamine vastavalt tekkinud olukorrale;
- B taset iseloomustab teadmiste ja oskuste eesmärgipärane ning loov kasutamine, st tekkinud olukorrast osatakse näha ka paar sammu ettepoole;
- A taset iseloomustab väga hea teadmiste ja oskuste vaba ning loov kasutamine, st et lisaks oskusele järgmisi samme ette ennustada, toimub väga kiire ümberorienteerumine parima tulemuse saavutamiseks.

HT pädevuste enesehindamismudelis on neli peamist teemavaldkonda, kus on nende tasemete kaupa lahti kirjeldatud teadmised ja oskused. Õpetaja või õppejõud valib iga teadmiste ja oskuste kirjelduse juures taseme, mis tema pädevust kõige paremini iseloomustab.

Kõik e-Õppe Arenduskeskuse koolituskursused (<http://e-ope.ee/opetajatele/e-ope-taienduskoolitus/e-ope-koolitusprogramm>) on seotud antud dokumendis kirjeldatud HT pädevustega. Enesehindamismudeli rakendamise vahendiks on loodud koolituste ja pädevuste veebilehekülg (<http://koolitused.e-ope.ee>), kus õpetajale ja õppejõule soovitatakse hinnatud pädevuste põhjal sobivad koolitusi.

Mõisted

Allikakriitilisuse põhimõte – Allikate usaldusväärsuse ja kasutamiskõlblikkuse hindamine.

Autoriõigus – Autoriõigused on originaalteose loojale tagatud õiguste komplekt, mis sisaldab õigust teost kopeerida, levitada ja kohendada. Autoriõigused (digitaalsete) õppematerjalide kasutamisel on seotud Eesti seadusandlusega, mis lubab kasutada teiste autorite teoseid õppetöös hariduslikel eesmärkidel ning motiveeritud mahus (Autoriõiguse seadus <https://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=13246706;www.creativecommons.ee>).

E-kursus (*e-course*) – kursus, mille õppeprotsess on üles ehitatud veebipõhises õpikeskkonnas.

E-õppekeskkond e. õpikeskkond (*learning environment*) – Elektroonne keskkond õppesisu (nt õppematerjalid, harjutused, testid) ja õppeprotsesside (nt juhendamine, tagasiside, arutelud, kodutööd, rühmatöö, hindamine) haldamiseks ja läbiviimiseks.

E-õpe – Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) kaasabil toimuv õppetegevus, mis toimub nii klassiruumis kui ka väljaspool klassiruumi või ametlikku õppetundi. E-õppes kasutatakse IKT vahendeid (arvuti, projektor jne), internetti, digitaalseid õppematerjale, kaugkoolituskeskkondi jms eesmärgiga tõsta õppe kvaliteeti ja efektiivsust tänu paremale juurdepääsule informatsioonile ja teenustele, paindlikumatele õppeviisidele, tõhusamale koostööle õppijate vahel ja uutele õpetamismeetoditele.

Haridustehnoloogia (*educational technology*) – Pedagoogika ja infotehnoloogia kattumisalale jääv interdistsiplinaarne tegevus- ja teadusvaldkond, mis keskendub õppimise tõhustamiseks loodud süsteemide, meetodite ja vahendite arendamisele, rakendamisele ja uurimisele.

IKT – Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, mis hõlmab arvutustehnikat (arvutid ja lisaseadmed), kommunikatsioonitehnika (arvuti- ja telefonivõrgud; heli-, video- jm nõrkvoolu seadmeid) ja infot, mida transporditakse, töödeldakse või säilitatakse IKT vahendite abil (sh. programmid).

Repositoorium – Elektrooniline andmebaas õppematerjalide avaldamiseks, säilitamiseks ja otsimiseks märksõnade (metaandmete) abil.

Suhtlusvahendid – Tehnoloogilised vahendid, mis võimaldavad õppeprotsessis osalejatel omavahel suhelda, andmeid jagada ja infot vahetada.

Pädevus – Integreeritud kogum töötaja omadustest (sh teadmised, oskused, hoiakud, kogemused, sotsiaalne kapital), mis aitab tal sooritada teatud ametikoha kontekstis ette tulevaid tööülesandeid ja võrrelda soorituse taset teiste töötajate omaga.

Õpijuh (*study guide*) – Õpikeskkonnas õppijale antav(ad) juh(is)ed, mis aitavad õppijail end kurssi viia e-õppe eesmärkide, sisu, struktuuri, tegevuste, ajakava, kohustuslike nõuete, ülesannete ja hindamisega.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

Õpiobjekt (*learning object*) – Väike terviklik õpetusliku väärtusega digitaalne objekt (nt veebileht, multimeediaesitlus, interaktiivne harjutus, testiküsimus), mida saab ühendada suuremateks sidusateks õppematerjalideks ning taaskasutada erinevates õppekontekstides ja õpikeskkondades. Õpiobjektid on varustatud standardsete metaandmetega, mis võimaldavad automatiseerida õpiobjektide otsingut, neist tervikliku õppematerjali koostamist ja selle esitamist (nt igale õpilasele unikaalse kontrolltööküsimuste komplekti koostamine).

Õpiväljund e. õpitulemus (*learning outcome*) – Õpiväljund kirjeldab õppimise tulemusel saavutatavaid teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mida õppija saab demonstreerida ning õpetaja/õppejõud hinnata.

Õpikogukond – Sama eriala/hobi praktiseerivate inimeste sotsiaalne võrgustik, mis ühendab kogunud eksperte ja algajaid ning mille peamine suhtluskanal on Internet ja mille eesmärgiks on toetada liikmete professionaalset arengut.

HT pädevuste enesehindamismudeli väljatöötamise ja arendamise tööühm

Hans Põldoja, Tallinna Ülikool

Heikki Eljas, Tallinna Majanduskool

Jane Mägi, Kuressaare Ametikool

Ly Sõõrd, Tartu Ülikooli Teaduskool

Marju Piir, Tartu Ülikool

Marko Puusaar, IT Kolledž

Mart Laanpere, Tallinna Ülikool

Varje Tipp, Pärnumaa Kutsehariduskeskus

Mari-Liis Peets, e-Õppe Arenduskeskus

Haridustehnoloogilised pädevused vaadatakse üle igal aastal üks kord. Viimane kord uuendatud: **06.2011**

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud
Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

Haridustehnoloogiliste pädevuste enesehindamismudeli lühendatud loetelu

1. Õpikeskkonna kujundamine ja õppeprotsessi juhtimine

- 1.1 Õpikeskkonna kujundamine IKT vahendeid ja võimalusi kasutades;
- 1.2 E-õppeks sobivate õppemeetodite valimine;
- 1.3 E-õppe keskkondade kasutamine;
- 1.4 E-õppe materjalide/õpiobjektide koostamine, avaldamine ja jagamine;
- 1.5 Kavade ja õpijuhiste koostamine e-õppes;
- 1.6 IKT vahendite ja võimaluste kasutamine õppetöö läbiviimisel;
- 1.7 Suhtlusvahendite kasutamine õppetöös;
- 1.8 Hindamiseetodite ja tagasiside kasutamine õppetöös;
- 1.9 Juhendamine e-õppes.

2. Õpetaja ja õppejõu professionaalne areng

- 2.1 E-õppe sõnavara tundmine ja kasutamine;
- 2.2 E-õppe publikatsioonide lugemine, uurimistöös osalemine ning konverentsidel esinemine;
- 2.3 Koostöövõrgustikes ja arendusprojektides osalemine.

3. Administratiivne tegevus

- 3.1 E-õppe arendamine koolis/struktuuriüksuses;
- 3.2 [Kvaliteedi hindamine e-õppes](#);
- 3.3 IKT igapäevane kasutamine.

4. Infoühiskonnas kodanikuna käitumine

- 4.1 Allikate usaldusväärsuse hindamine (allikakriitiline lähenemine);
- 4.2 Nõuetekohane refereerimine ja viitamine;
- 4.3 Autoriõigus ja litsentseerimine
- 4.4 IKTga seonduvate ohtude teadvustamine ja teadlik tegutsemine.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud
Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

HT pädevuste enesehindamismudel

1. Õpikeskkonna kujundamine ja õppeprotsessi juhtimine

E	D	C	B	A
1.1 Õpikeskkonna kujundamine IKT vahendeid ja võimalusi kasutades				
E.1.1 Kirjeldab, kuidas IKT vahendeid saab kasutada õppeprotsessis.	D.1.1 Leiab levinumad IKT vahendid õppeprotsessi kavandamiseks ja õppematerjalide loomiseks.	C.1.1 Leiab keerulisemad ja uuemad IKT vahendid õppeprotsessi kavandamisel ja õppematerjalide loomisel.	B.1.1 Valib IKT vahendeid, mis toetavad õpiväljundite saavutamist, arvestades sihtgrupi vajadusi.	A.1.1 Valib IKT vahendeid õppeprotsessi kavandamisel ja õppematerjalide loomisel koostöös kolleegidega. Valitud vahendid toetavad õpiväljundite saavutamist, arvestades sihtgrupi vajadusi.
1.2 E-õppeks sobivate õppemeetodite valimine				
E.1.2 Nimetab õppemeetodeid, mis on rakendatavad e-õppes.	D.1.2 Kirjeldab isikliku kogemuse põhjal õppemeetodite kasutamist e-õppes.	C.1.2 Kavandab õppemeetodite kasutamist õppeeesmärkidest lähtuvalt.	B.1.2 Valib õppemeetodid lähtudes õppijate eripärast, erinevatest õpistiilidest ja õpiväljunditest.	A.1.2 Analüüsib ja kavandab õppemeetodeid, toetudes erinevatele mõtlemistasanditele (teadmine, arusaamine, mõistmine, sünteesimine jne.), saadud tagasisidele ning lähtudes õpiväljunditest, eesmärkidest ja õppijate eripärast.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

1.3 E-õppe keskkondade kasutamine				
E.1.3 Nimetab levinumaid e-õppe keskkondi ja kirjeldab nende kasutamise võimalusi.	D.1.3 Kirjeldab e-õppe keskkondades õppetöö kavandamise põhimõtteid ja häid tavasid.	C.1.3 Haldab e-kursuseid ja kavandab õppetööd e-õppe keskkonnas mitmekülgset, lähtudes õppe-eesmärkidest.	B.1.3 Arvestab õppetöö kavandamisel e-õppe keskkonna sihtrühma eripära, erinevaid õpistiile ja õpiväljundeid.	A.1.3 Arvestab e-õppe keskkonna kujundamisel sihtrühma eripära, erinevaid õpistiile ja õpiväljundeid ning haldab õpikeskkondi.
1.4 E-õppe materjalide/õpiobjektide koostamine, avaldamine ja jagamine				
E.1.4 Otsib õppematerjale repositooriumitest ja kasutab neid õppetöös.	D.1.4 Kohandab leitud õppematerjale õppe-eesmärkidest ja sihtgrupist lähtuvalt.	C.1.4 Loob lihtsamaid õppematerjale ja jagab neid erinevates internetikeskkondades märksõnade abil.	B.1.4 Kavandab ja loob keerukamaid õppematerjale ning jagab neid repositooriumites metaandmetega varustatult.	A.1.4 Kavandab, loob ja jagab keerukamaid õppematerjale, lähtudes õppematerjalide kvaliteedinõuetest ja tagasisidest.
1.5 Kavade ja juhiste (nt õpijuhise, ainekava, töökava, tegevuskava jne) koostamine e-õppes				
E.1.5 Kirjeldab õppeprotsessi reguleerivaid kavasid ja juhiseid isiklikule kogemusele toetudes.	D.1.5 Leiab ja kohandab õppetöökaks vajalikud kavad ning juhised õppe-eesmärkidest ja sihtgrupist lähtuvalt.	C.1.5 Koostab iseseisvalt õppetöökaks vajalikud kavad ja juhised.	B.1.5 Koostab kavad ja juhised, mis toetavad õpiväljundite saavutamist ning arvestavad õppijate eripära.	A.1.5 Koostab õppetöökaks vajalikke kavasid ja juhiseid eneseanalüüsist ning tagasisidest lähtuvalt.
1.6 IKT vahendite ja võimaluste kasutamine õppetöö läbiviimisel				
E.1.6 Loetleb erinevaid IKT vahendeid ja nende kasutamise võimalusi õppeprotsessis.	D.1.6 Kasutab IKT vahendeid ja nende kasutamise võimalusi õppeprotsessis, lähtudes isiklikust kogemusest.	C.1.6 Kasutab erinevaid IKT vahendeid ja nende võimalusi õppeprotsessis lähtuvalt konkreetsetest õppetegevustest.	B.1.6 Valib ja kasutab erinevaid IKT vahendeid ning nende võimalusi õppeprotsessis lähtuvalt konkreetsetest õppetegevustest ja õppijate õpistiilidest.	A.1.6 Analüüsib ja hindab erinevate IKT vahendite sobilikkust õppeprotsessis ning vajadusel kohandab õpikeskkonda.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

1.7 Suhtlusvahendite kasutamine õppetöös				
E.1.7 Nimetab suhtlusvahendeid, mida saab kasutada õppetöös.	D.1.7 Kasutab suhtlemiseks digitaalseid suhtlusvahendeid.	C.1.7 Kasutab digitaalseid suhtlusvahendeid ja -keskkondi lähtudes õppe-eesmärkidest.	B.1.7 Kasutab digitaalseid suhtlusvahendeid ja -keskkondi, mis toetavad efektiivselt õpiväljundite saavutamist ja õpikogukonna toimimist.	A.1.7 Nõustab kolleege digitaalsete suhtlusvahendite ja -keskkondade kasutamisel. Hindab suhtlusvahendite ja -keskkondade rakendamise efektiivsust õppetöös.
1.8 Hindamismeetodid ja tagasiside kasutamine õppetöös				
E.1.8 Kirjeldab e-õppes hindamisega ja tagasisidega kaasnevaid eripärasid.	D.1.8 Põhjendab, kuidas e-õppes õpitulemusi hinnata ja tagasisidet organiseerida. Kasutab e-õppes tagasisidet ja hindamismeetodeid.	C.1.8 Valib ja rakendab levinumaid hindamise ning tagasiside meetodeid, mis vastavad e-õppe eripärale.	B.1.8 Kasutab õpetades erinevaid õppijaid motiveerivaid hindamise ja tagasiside meetodeid. Analüüsib tagasiside põhjal töö tulemuslikkust.	A.1.8 Nõustab kolleege ja õpetab eesmärgipäraselt, kasutades erinevaid õppijaid motiveerivaid hindamise ja tagasiside meetodeid ning arvestades e-õppe eripärasid.
1.9 Juhendamine õppetöös				
E.1.9 Kirjeldab e-õppes juhendamisega kaasnevaid eripärasid.	D.1.9 Juhendab ja toetab õppijate iseseisvat tööd e-õppekeskkonnas.	C.1.9 Viib õppeprotsessi läbi vastavalt kavandatule, toetades ja juhendades õppijaid õpieesmärkide saavutamisel.	B.1.9 Juhendab eesmärgipäraselt õppijate iseseisvat tööd e-õppe keskkonnas, arvestades õpiväljundeid ja tagasisidet.	A.1.9 Analüüsib tagasiside põhjal juhendamise tulemuslikkust ja vajadusel täiustab seda.

2. Õpetaja ja õppejõu professionaalne areng

E	D	C	B	A
2.1 E-õppe sõnavara tundmine ja kasutamine				
E.2.1 Loetleb ja selgitab mõningaid e-õppe termineid.	D.2.1 Kasutab e-õppe termineid igapäevases suhtluses.	C.2.1 Kasutab e-õppe terminoloogiat õppetöös ja oskab neid oma sõnadega selgitada.	B.2.1 Osaleb uute e-õppe terminite aruteludes.	A.2.1 Algatab e-õppe terminite arutelusid ja mõtestab lahti erinevaid e-õppe valdkonnas kasutatavaid termineid.
2.2 E-õppe publikatsioonide lugemine, uurimistöös osalemine ja konverentsidel esinemine				
E.2.2 Loetleb eestikeelseid e-õppe informatsiooni allikaid.	D.2.2 Kasutab e-õppe veebilehti enesearenguks ja loeb e-õppe publikatsioone.	C.2.2 Analüüsib e-õppe publikatsioone ning hoiab ennast kursis e-õppe ja haridustehnoloogia arengusuundadega.	B.2.2 Osaleb e-õppe ja haridustehnoloogia uuringutes. Esineb seminaridel ja konverentsidel.	A.2.2 Juhendab, nõustab, teeb ja publitseerib uurimistöid e-õppe ja/või haridustehnoloogia valdkonnas.
2.3 Koostöövõrgustikes ja arendusprojektides osalemine				
E.2.3 Nimetab e-õppe ja haridustehnoloogia koostöövõrgustikke ja arendusprojekte.	D.2.3 Osaleb e-õppe koostöövõrgustikes ja arendusprojektides.	C.2.3 Toetub oma töös e-õppe koostöö- ja arendusprojektidele.	B.2.3 Koordineerib e-õppe koostöö- ja arendusprojekte või algatab koostöövõrgustikes diskussioone.	A.2.3 Algatab uusi e-õppe koostöö- ja arendusprojekte ning kutsub kokku projekti meeskonna ja koordineerib selle tegevust.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

3. Administratiivne tegevus

E	D	C	B	A
3.1 E-õppe arendamine koolis/struktuuriüksuses				
E.3.1 Kirjeldab e-õppe arendamise võimalusi koolis/struktuuriüksuses oma kogemusest lähtuvalt.	D.3.1 Osaleb e-õppe arendamises ja/või arenduse töörühmades.	C.3.1 Esitab ettepanekuid e-õppe arendamiseks ja e-õppe strateegia väljatöötamiseks.	B.3.1 Vastutab mõne e-õppe alavaldkonna arendustöö eest koolis/struktuuriüksuses ja lähtub e-õppe strateegiast.	A.3.1 Analüüsib ja/või koordineerib e-õppe arendustegevust koolis/struktuuriüksuses, sh e-õppe strateegia väljatöötamine ja elluviimine ning kolleegide nõustamine.
3.2 Kvaliteedi hindamine e-õppes				
E.3.2 Mõistab ja kirjeldab e-õppe kvaliteedinõudeid.	D.3.2 Arvestab kvaliteedinõuetega e-kursuste ja õpiobjektide väljatöötamisel ning arendamisel.	C.3.2 Hindab enda ja kolleegide e-kursusi ning õpiobjekte lähtuvalt kvaliteedinõuetest.	B.3.2. Esitab ettepanekuid kvaliteedinõuete täiendamiseks ja muutmiseks.	A.3.2 Osaleb kvaliteedinõuete täiendamisel ja väljatöötamisel. Koostab kvaliteedinõuetele vastavaid hindamismatrikseid.
3.3 IKT igapäevane kasutamine				
E.3.3 Kasutab algtasemel standardset kontoritarkvara (tekstitöötlus, tabelitöötlus, esitlustarkvara) ja internetiteenuseid (veeb ja e-post).	D.3.3 Kasutab erinevaid IKT võimalusi (kontoritarkvara, internetiteenused, õpitarkvara, sotsiaalne tarkvara jms).	C.3.3 Kasutab sobivaid IKT võimalusi lähtuvalt oma õppe-, teadus- või arendustöö eesmärkidest.	B.3.3 Kasutab tulemuslikuks koostööks sobivaid IKT võimalusi lähtuvalt õppe-, teadus- või arendustöö eesmärkidest.	A.3.3 Kasutab efektiivselt ja kohandab sobivaid IKT vahendeid vastavalt vajadustele, võimalustele ning töö eesmärkidele.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

4. Infoühiskonnas kodanikuna käitumine

E	D	C	B	A
4.1 Allikate usaldusvärsuse hindamine (allikakriitiline lähenemine)				
E.4.1. Põhjendab allikate usaldusvärsuse hindamise vajadust.	D.4.1. Õppematerjalide koostamisel hindab allikate usaldusvärsust.	C.4.1 Hindab oma töös allikate usaldusvärsust, lähtudes hindamise põhimõtetest ja juhenditest.	B.4.1 Hindab allikate usaldusvärsust ja suunab õppijaid juhinduma allikakriitilisuse põhimõtetest.	A.4.1 Nõustab ja suunab õppijaid ning kolleege juhinduma allikakriitilisuse põhimõtetest.
4.2 Nõuetekohane refereerimine ja viitamine				
E.4.2 Põhjendab refereerimise ja viitamise vajadust.	D.4.2 Refereerib ja viitab kasutatud allikatele.	C.4.2 Refereerib korrektselt ja viitab nõuetekohaselt, lähtudes vastavatest juhenditest.	B.4.2 Suunab õppijaid korrektselt allikaid refereerima ja neile viitama.	A.4.2 Nõustab ja suunab õppijaid ning kolleege nõuetekohaselt refereerima ja viitama.
4.3 Autoriõigus ja litsentseerimine				
E.4.3 Põhjendab autoriõiguste ja litsentseerimise vajadust.	D.4.3 Järgib autoriõigusi ja litsentsitingimusi teiste autorite teoste kasutamisel.	C.4.3 Järgib autoriõigusi ja litsentseerib sobival viisil oma materjale.	B.4.3 Järgib autoriõigusi ja suunab õppijaid juhinduma autoriõiguse headest tavadest ning litsentsitingimustest.	A.4.3 Nõustab ja suunab õppijaid ning kolleege järgima autoriõigusi ja autorikaitse häid tavasid ning litsentsitingimusi.
4.4 IKTga seonduvate ohtude teadvustamine ja teadlik tegutsemine				
E.4.4 Kirjeldab IKT kasutamise seonduvaid ohte tervisele, privaatsusele ja interneti turvalisusele jms.	D.4.4 Selgitab IKTga seotud ohtude regulatsioone (seadused ja määrused, sisekorraeeskirjad jne) ja soovitusi	C.4.4 Organiseerib teadlikult õppetööd IKT vahenditega kaasnevate ohtude minimeerimiseks. Vajadusel kasutab spetsialisti abi.	B.4.4 Suunab õppijaid arvestama IKT vahendite kasutamise kaasnevate ohtudega.	A.4.4 Nõustab ja suunab õppijaid ning kolleege teadlikult tegutsema IKT vahendite kasutamise seotud ohtude minimeerimiseks.

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.

	(internetiturvalisus, ergonomika, allikakriitilisus jms) ning võimalusel arvestab neid õppetöös.			
--	--	--	--	--

Kui ei ole teisiti märgitud, siis on lehe sisu litsentseeritud
Creative Commons Autorile viitamine 3.0 Eesti (CC BY 3.0) litsentsi all.